

The northernmost University of Technology in Scandinavia
World-class research and education

Några riktlinjer för laserhybridsvetsars funktion i olika lastsituationer

Alexander Kaplan

Avd. Produktionsutveckling

Inst. TFM

Luleå tekniska universitet

30 Years LASER Lab

Innehåll

- Om laserhybridsvetsning
- Fall hybridsvetsens toppsida avgörande under last
  - svetsgeometri, ytdetaljer, defekter
  - spänningsanalys genom FEA
  - utmattningsprovning och analys
  - riktlinjer
- Fall rotsidan avgörande (under last)
  - olika fog- och rotgeometrier
  - illustrativa och generaliserande riktlinjer

(resultat: VINNOVA-projekt HYBRIGHT, LOST, och NoFo-proj.)

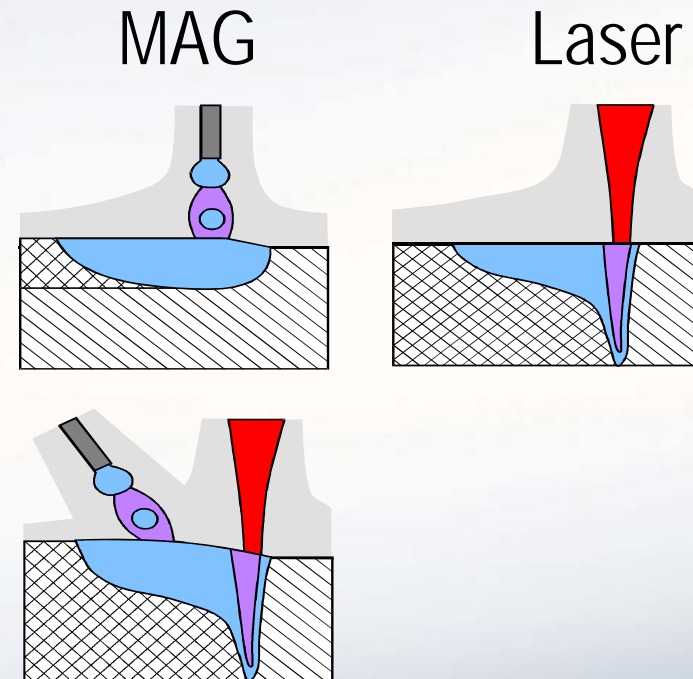
The northernmost University of Technology in Scandinavia
World-class research and education

Om laserhybridsvetsning

Laserhybridsvetsning

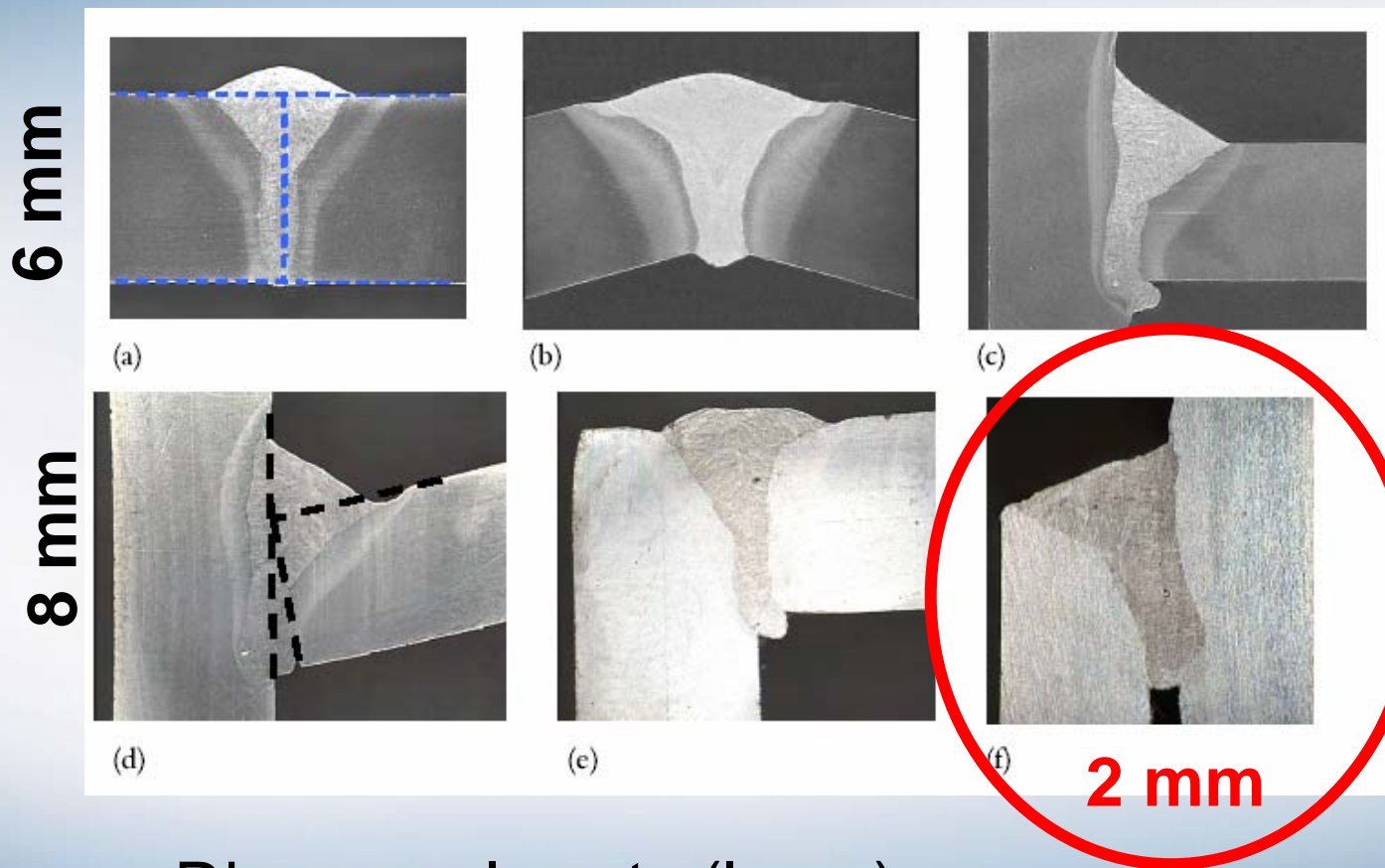
Kombination av 2 värmekällor:

- Laserstråle
  - djup svets ('laserfinger')
- Ljusbåge (MIG/MAG)
  - tillsatstråd: fyller spalt
  - formar ytan

Hybrid Laser-MAG

Typiska tvärsnitt laserhybrid

Samma för tjockt som för tunt material

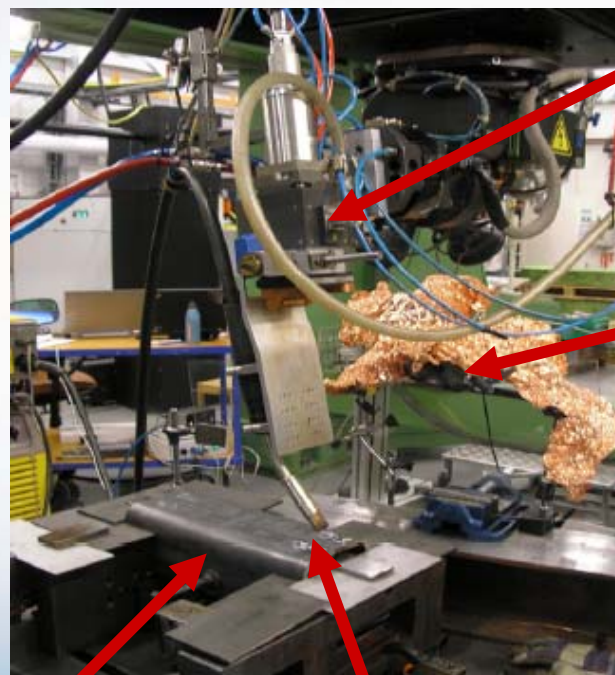
- Djup, smal svets (laser)
- Fyller spalt, formar ytan (MAG)

LTU: 15 kW Yb:fiberlaser

Investering: 10 Mkr (maj 2008, IPG Laser AG, tyskland)

Portalrobot

Laseroptik

Höghastighets
kamera

Produkt

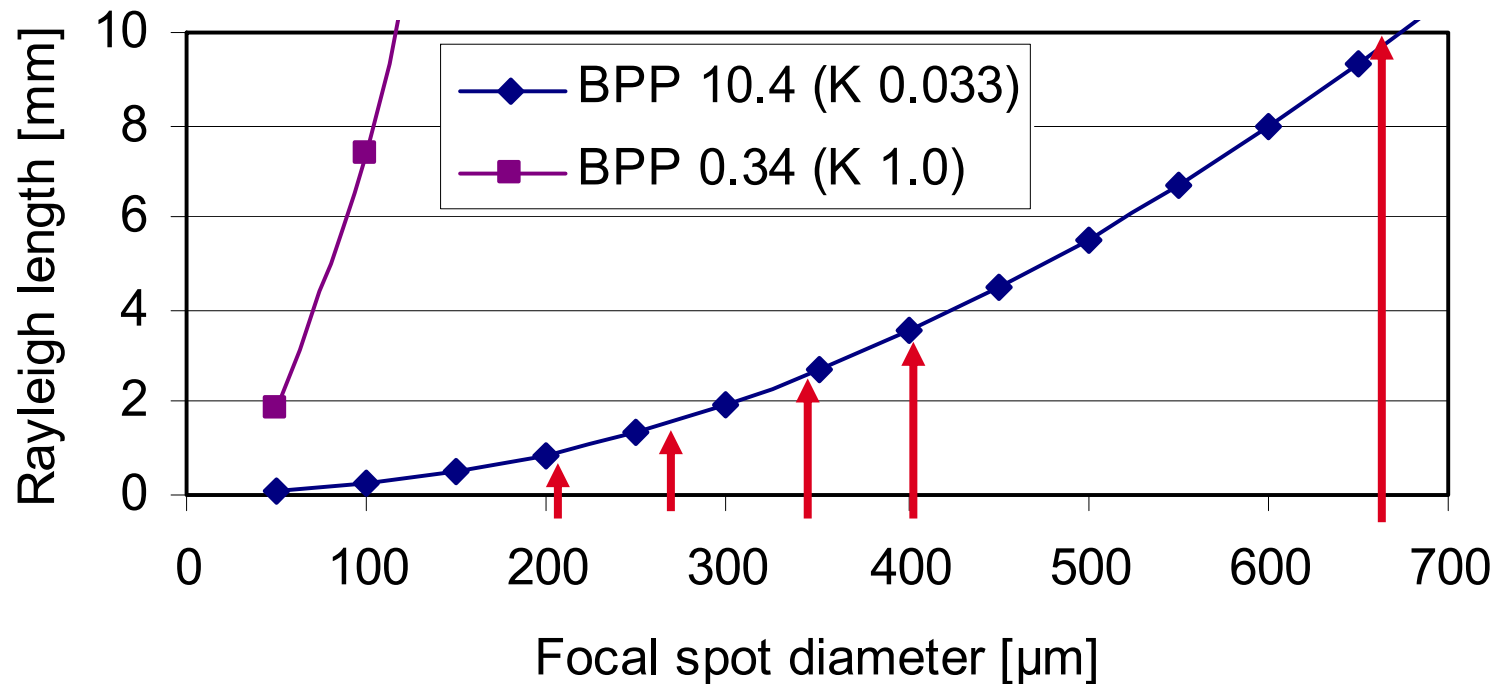
MAG-Pistol

15 kW Yb:fiberlaser

Olika optik - olika fokuserad stråle

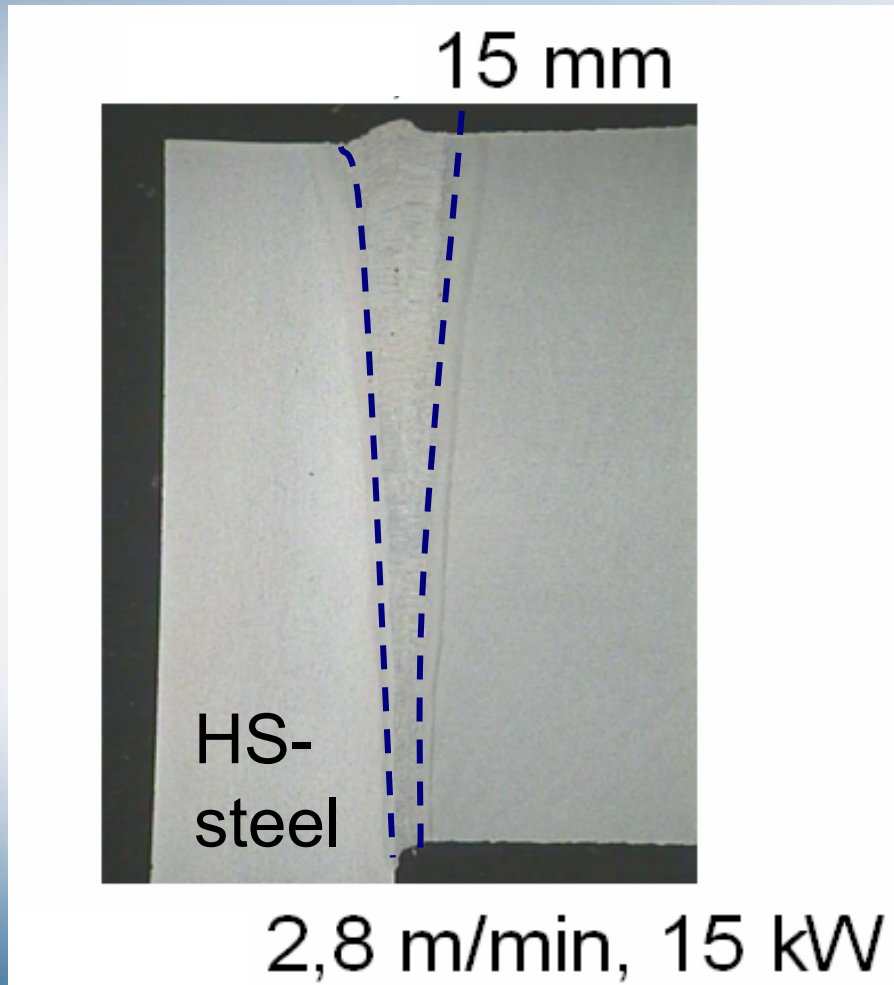
Strålparameterprodukt (BPP) 10.4 mm·mrad (strålkvalitet)

$$\text{BPP} = 10.4, K = 0.033 \quad (z_r = \pi / \lambda \cdot w_0 \cdot w_0 \cdot K)$$

Autonom 15 kW-lasersvetsning

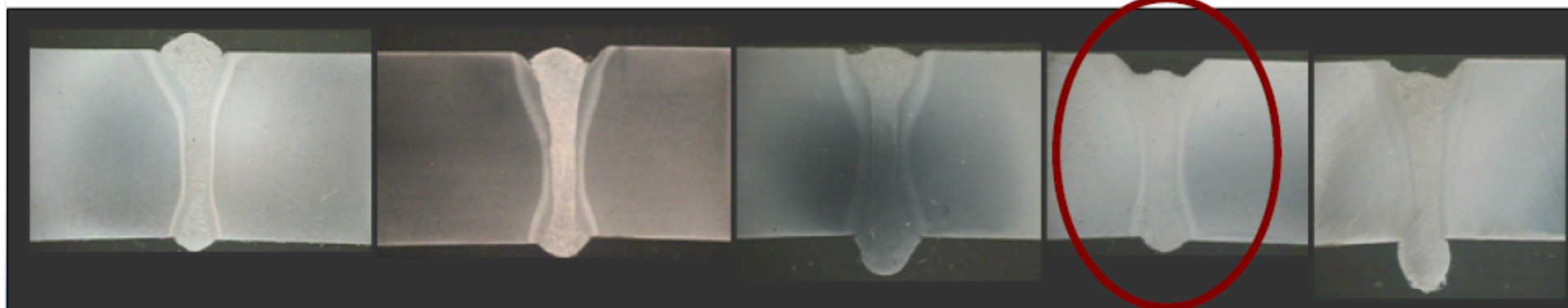

15 kW-laser:
Ungefär 20 mm
möjligt

Hybrid: även
tjockare, beroende
på fogtyp (V,Y)
eller om dubbelsidig

Hybridsvetsning av 10 mm stumfog

Höghastighetsfilmning (tråd, droppar, pulsad ljusbåge)

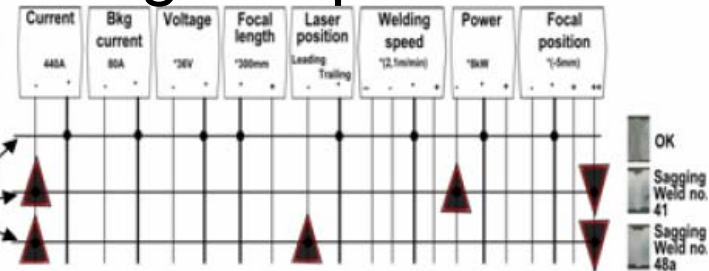
Tvärsnitt: 5 olika defektkategorier

Parameter i hybridsvetsning

alla parametrar

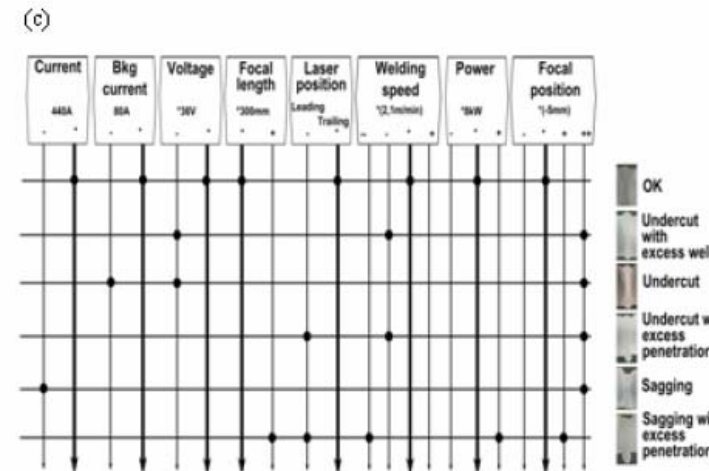
viktigaste parametrar

Weld no.	Laser parameters				Plate param.		MIG parameters													Grade	Camera		
	Power (kW)	Speed (m/min)	Focal depth (mm)	Focal length (mm)	Inclination angle (°)	Bead-to-plate depth (mm)	Joint separation (mm)	Prot. Gas (Micon)	Root gas (Micon)	Torch angle (°)	Power (W)	Frequency (Hz)	Current (A)	Backgr. current (A)	Wire feed (m/min)	Pulse time (ms)	Stick-out (mm)	Offset laser-wire (mm)	Slope (mm)			Tailing (+/-) (R)	Ke (R)
70	8	2,1	-5	300	7 throat	10	0,6 top, 0 root	25		50	36,00	210	440	80	12	2,5	20	3	9+	13	1,2	4	8
41	8	2,1	0	300	7 backing	10	1,0 top, 0,25 r	25		46	30,00	170	360	64	14	2,5	24	3	9+	13	1		8
48	10	1,9	0	300	7 backing	10	1,0 top, 0,1 r	25		59	30,00	170	360	64	14	2,5	24	3	9-	13	1	3	8

70 experiments in total
reduced to 6 categories
From 23 parameters 8
showed favoured trends

Reduction to defect categories

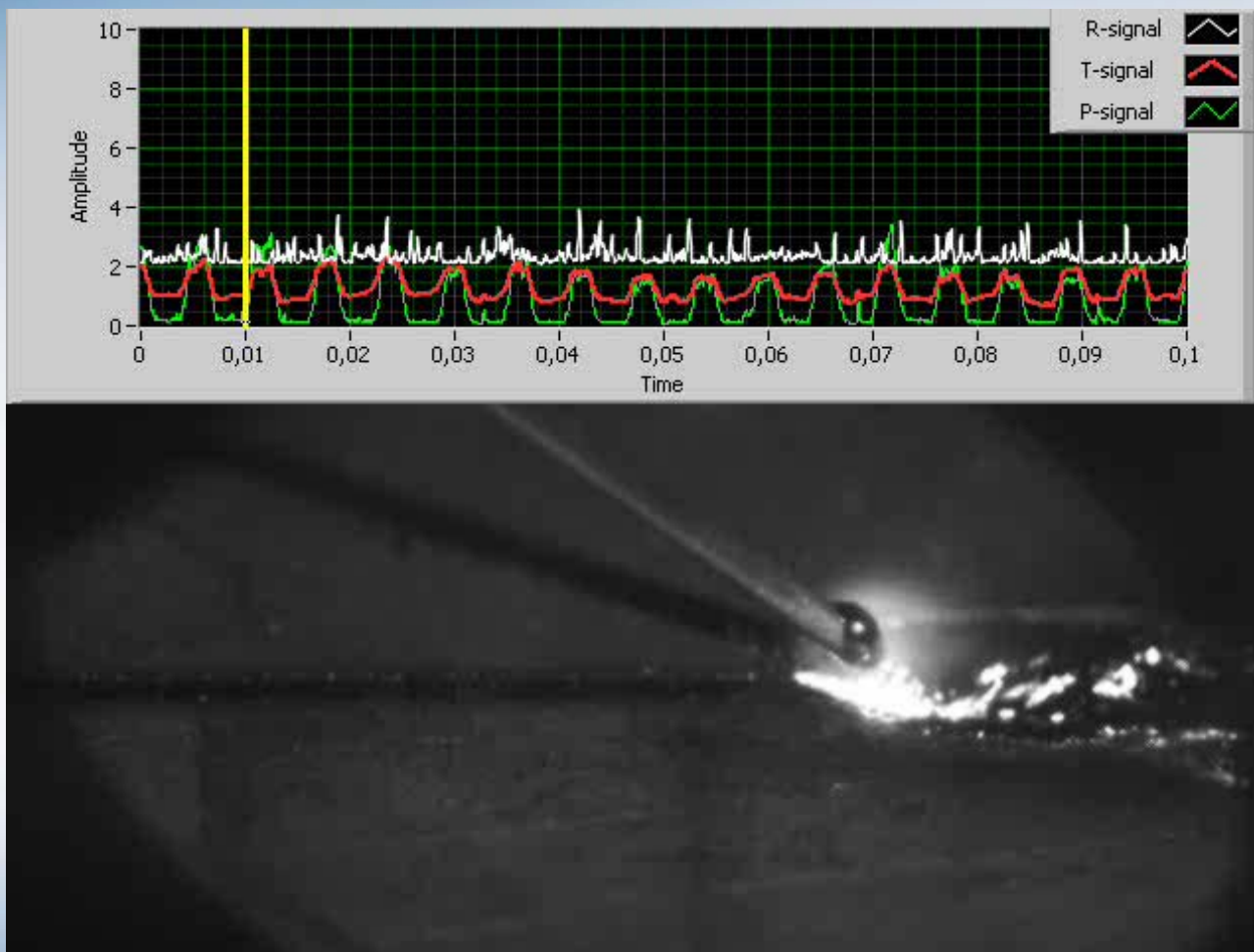

enskilda
Kvalitetskategorier

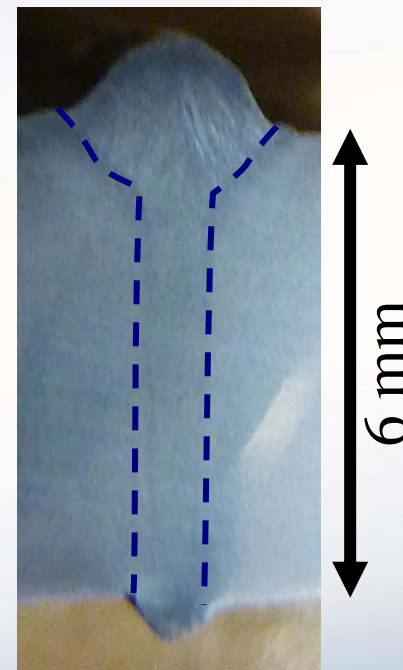
The northernmost University of Technology in Scandinavia
World-class research and education

Cargotec/HIAB demonstrator

Kran: hexagonal balk, laserhybridsvetsad (pga spalt)

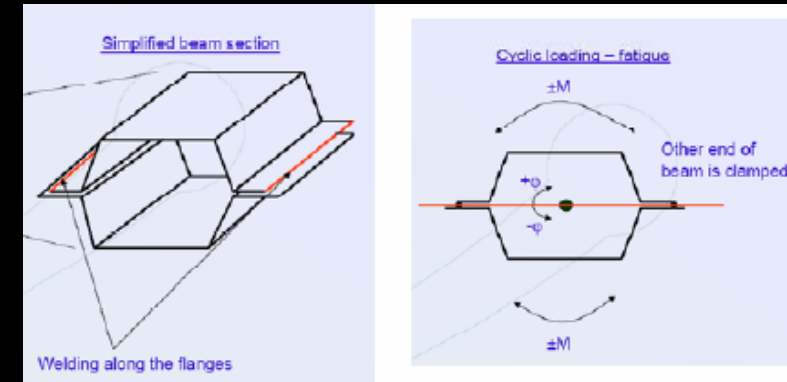
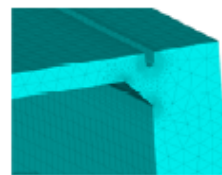
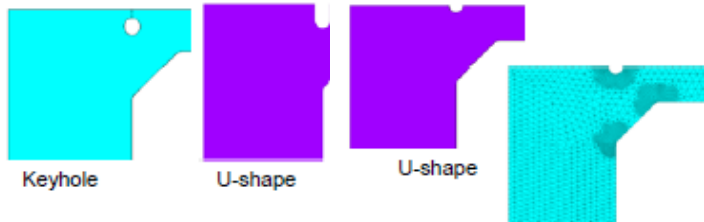

Fler laserhybridsvetsstudier

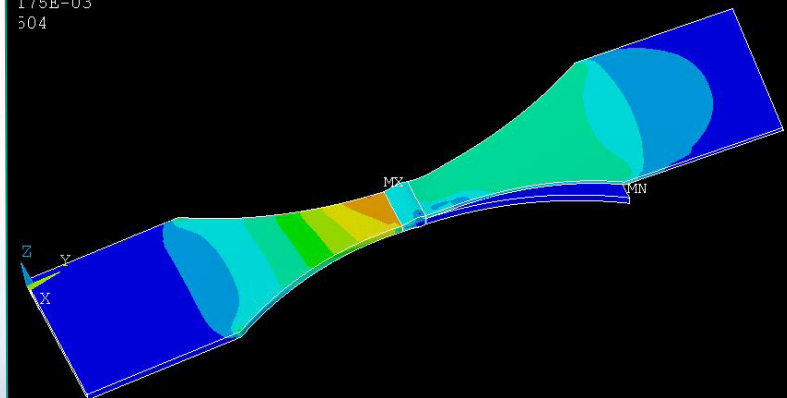

MAG welding

Laserhybrid welding

179B-03
304

The northernmost University of Technology in Scandinavia
World-class research and education

Fall hybridsvetsens toppsida avgörande under last

Laserhybridsvetsning av en excentrisk fog

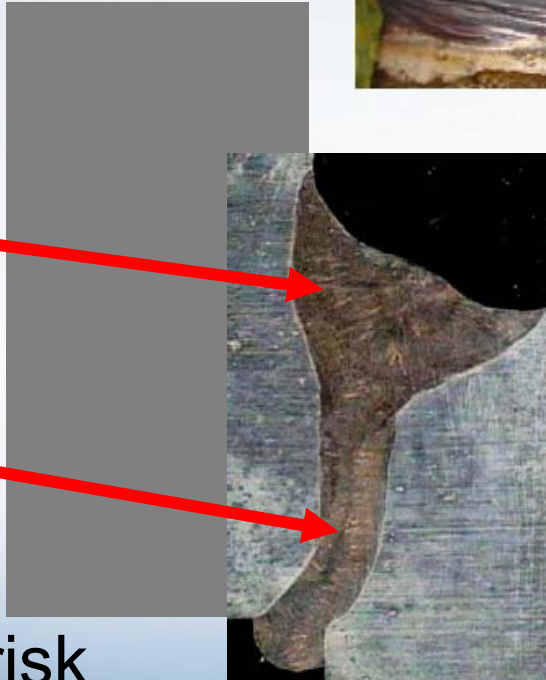
Ripples

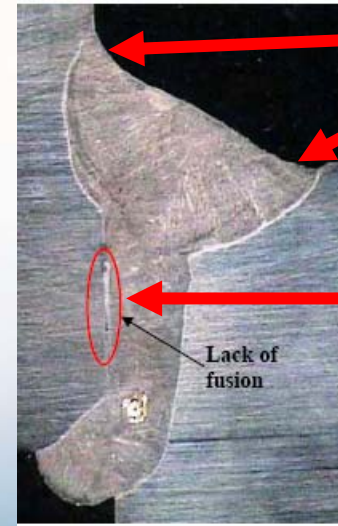
MAG+tråd

Laserfinger

Excentrisk
stumfog
(rostfritt)

10 mm

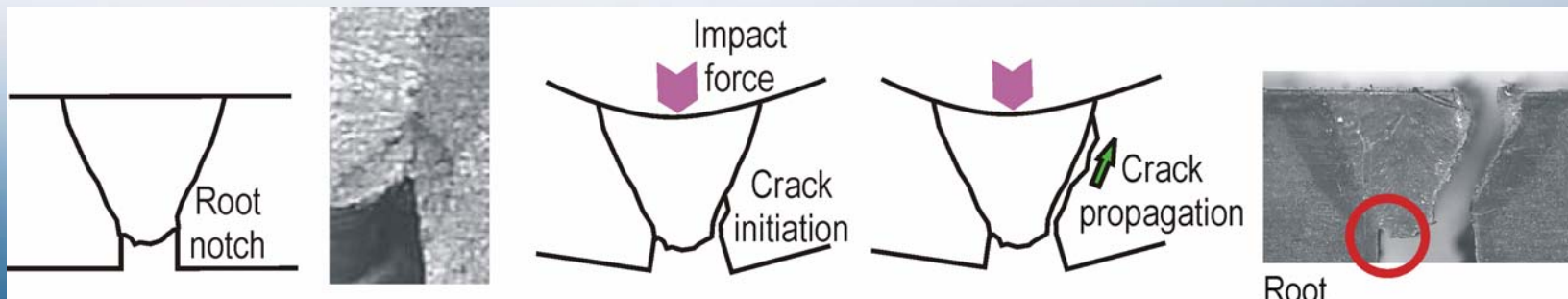
Svetstå

Bindfel

Lack of fusion

Svetsprocess - Kvalitet - Last - Brott

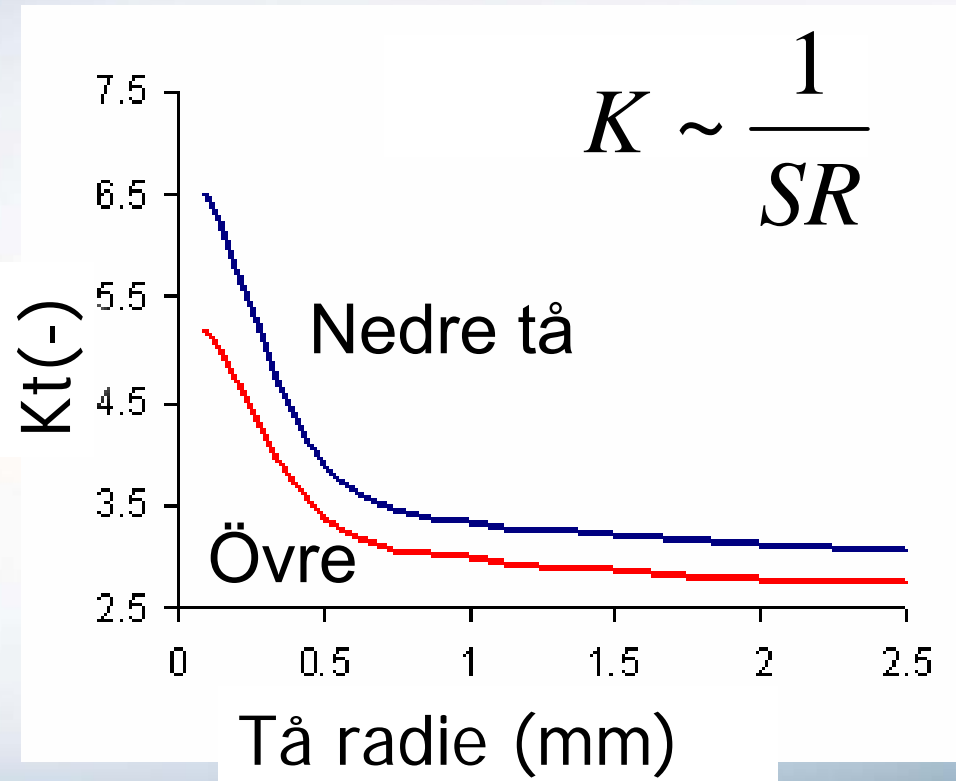
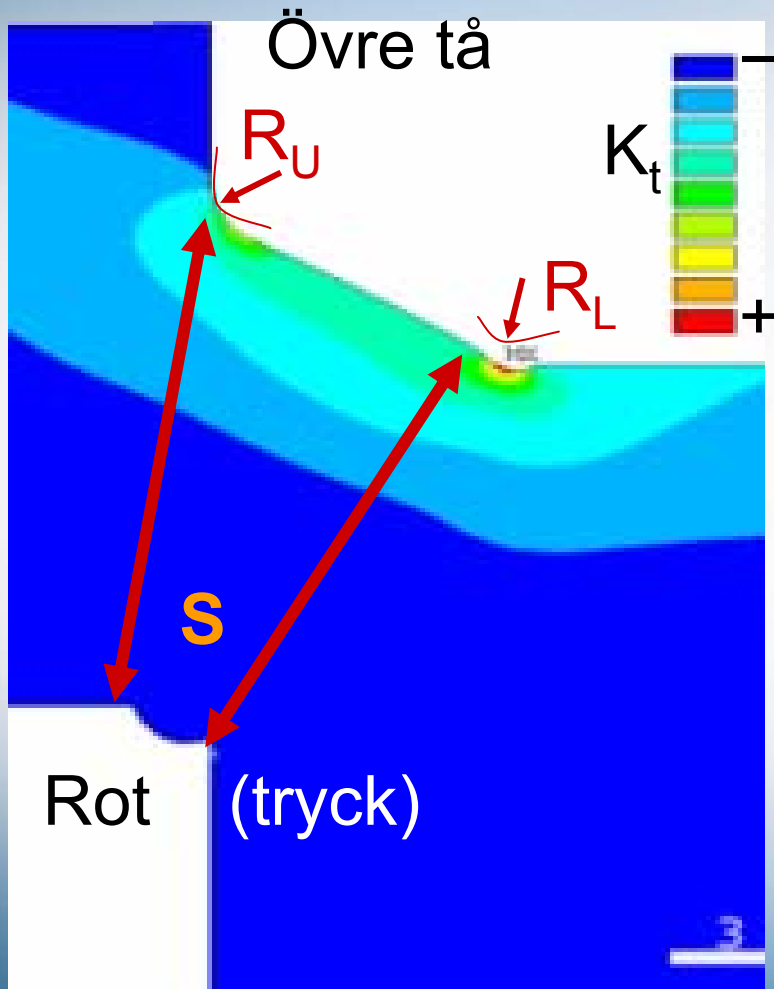
- 2 processer
- Länk: svetskvalitet

Riktlinjer för en utmattnings- belastad (hybrid)svets

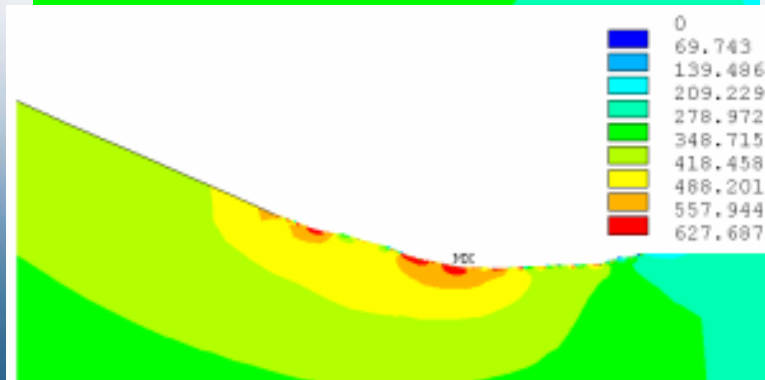
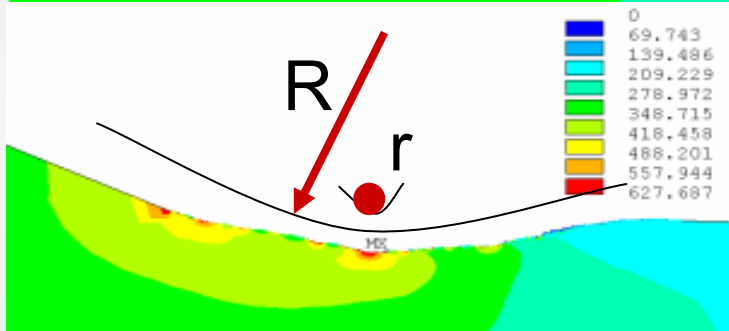
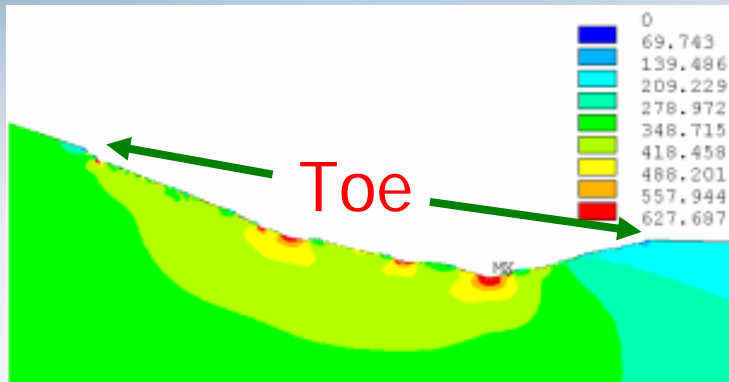
- Hur ser svetsvärnsnittet ut?
- Hur är lastsituationen (kraft → spänningsfält)?
- Får lastsituationen (3D) reduceras till tvärsnitt (2D)?
- Vilket område har tryckspänning-, vilket dragspänning?
- Var är kortaste avstånd? Finns det flera ställen?
- Var är minsta ytradie? Finns svetsdefekter?
- Finns det ytgeometrier som skapar mindre radier?
- Hur fördelar sig lasten? Spänningshöjande punkter?
- Är det tydligt – eller "tävling" mellan olika ställen?

Last: FE-spänningsanalys

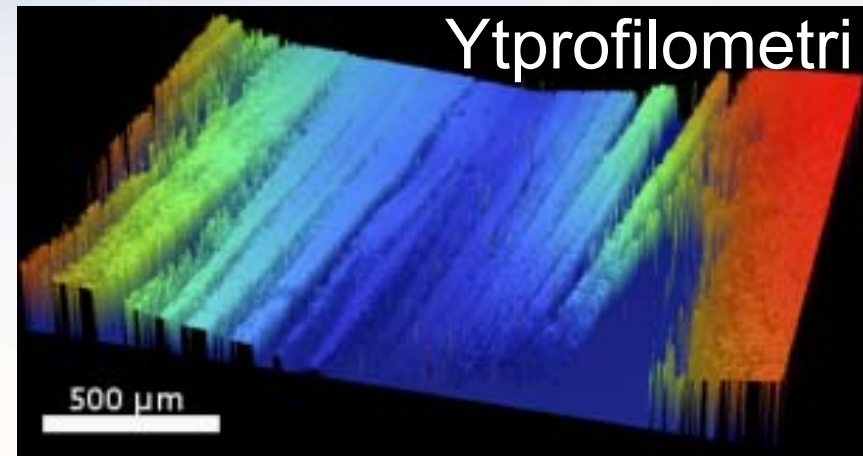

Svetstå: spänningshöjare

Ripples på svetsytan

3 locations

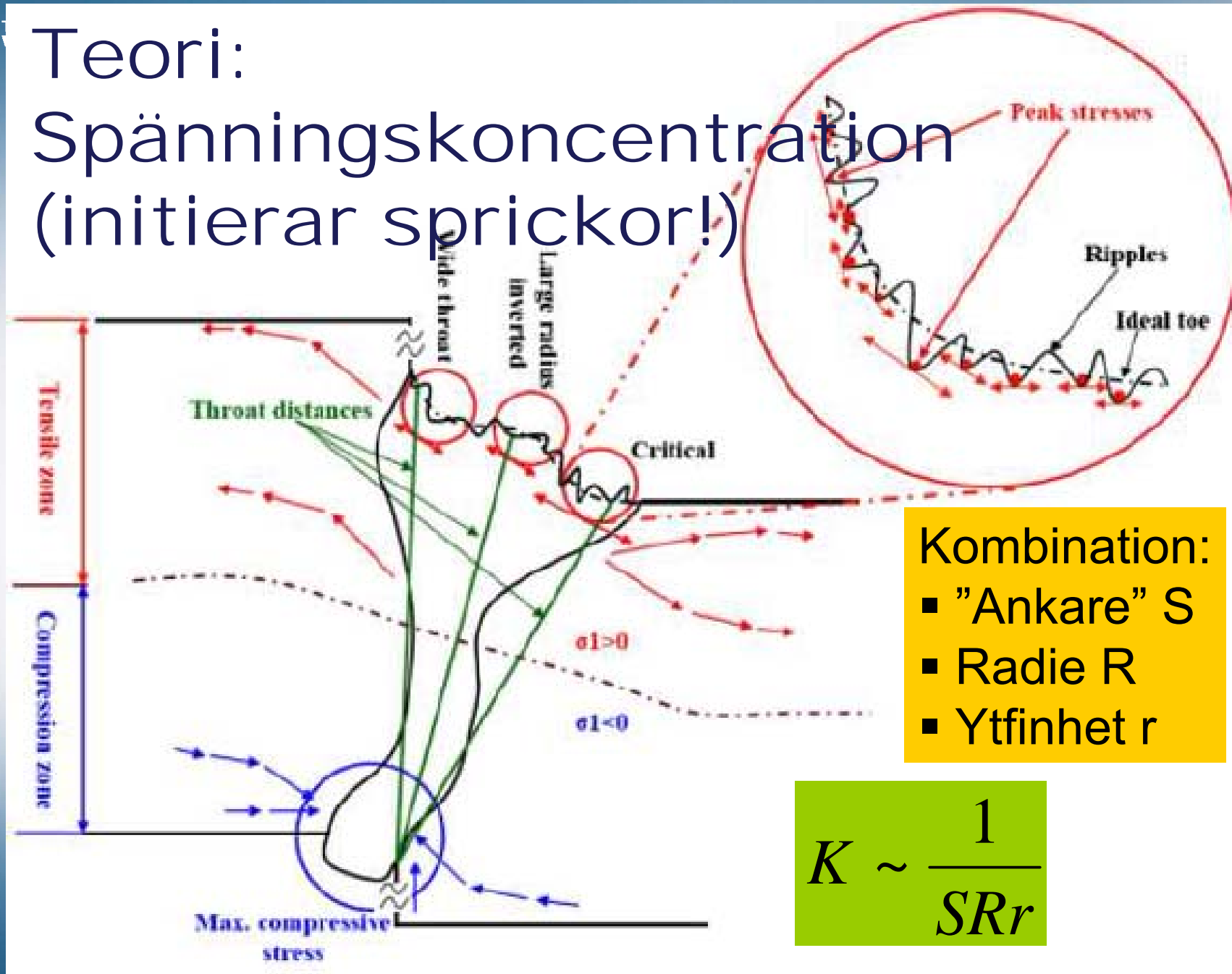

$$K \sim \frac{1}{SRr}$$

FEA : Ripples ökar spänningen,
kan initiera sprickbildning
(fast utbredning
är oberoende)

L

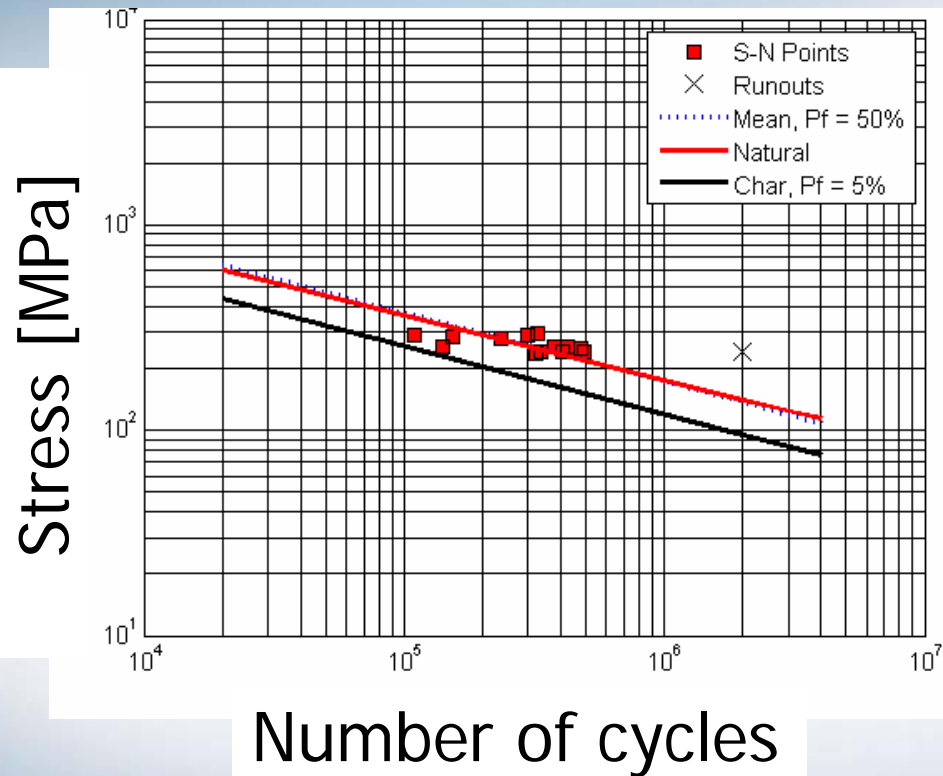
Teori: Spänningskoncentration (initierar sprickor!)

- Kombination:
- "Ankare" S
  - Radie R
  - Ytfinhet r

$$K \sim \frac{1}{SRr}$$

Utmattningsprovning; SN-diagram

Sprickor inuti svetsen vid
svetstår

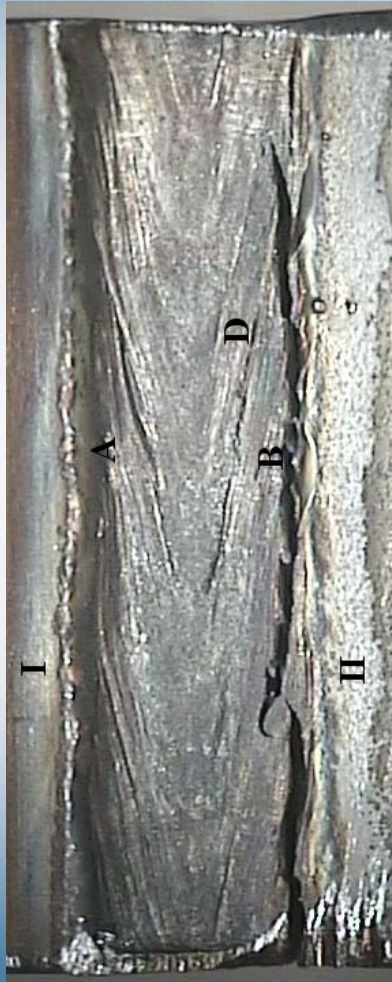

IIW standard slope: $m=3.0$ (MAG)

Här: $m=3.16$ (hybrid → bättre)

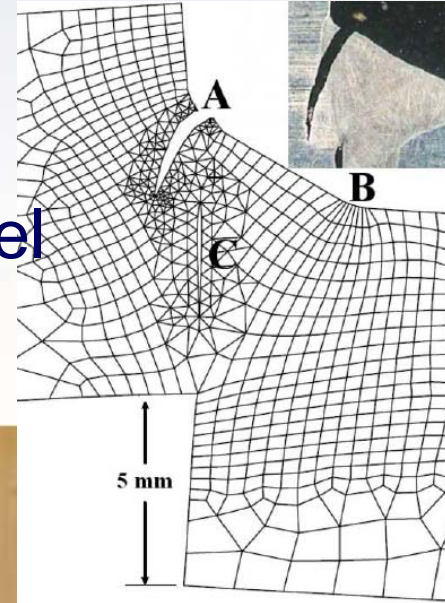
Utmattningsprovning; sprickor

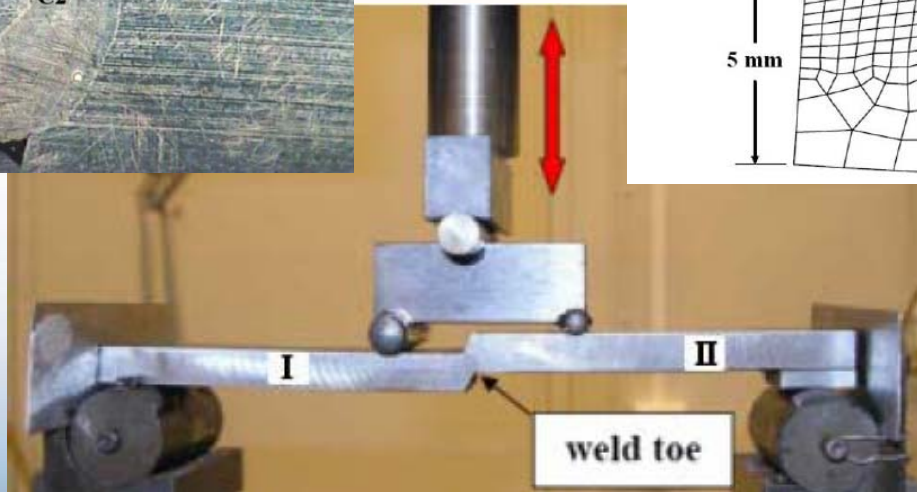
Övre- Nedre-svetstå

C: Bindfel

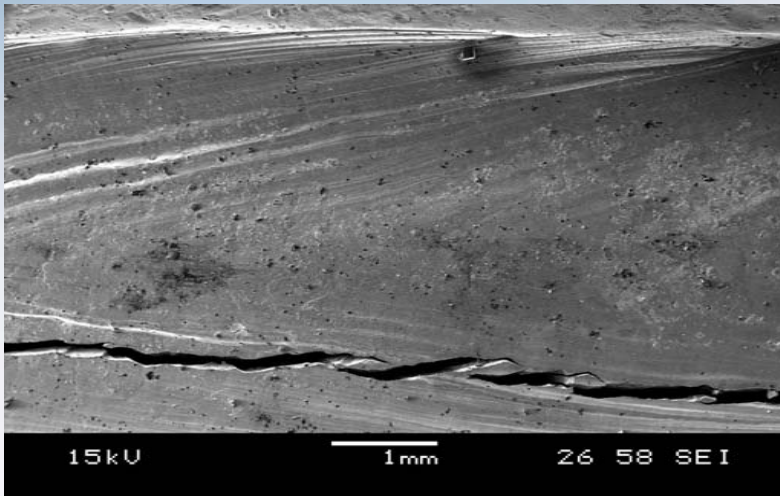
FEA

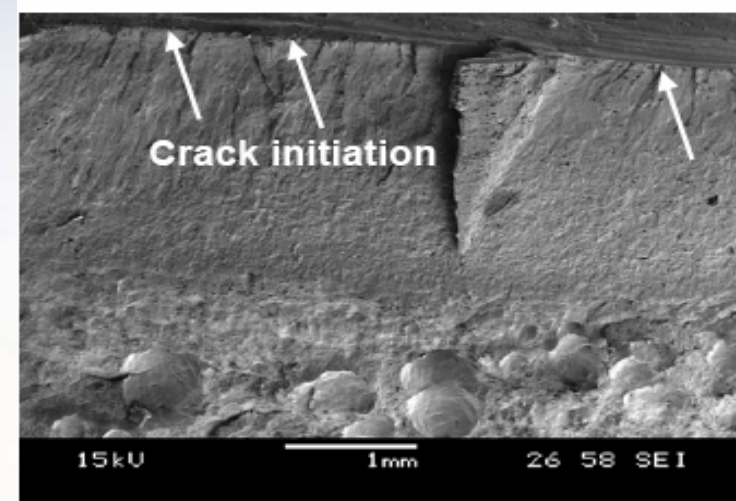
4-punktsböjning

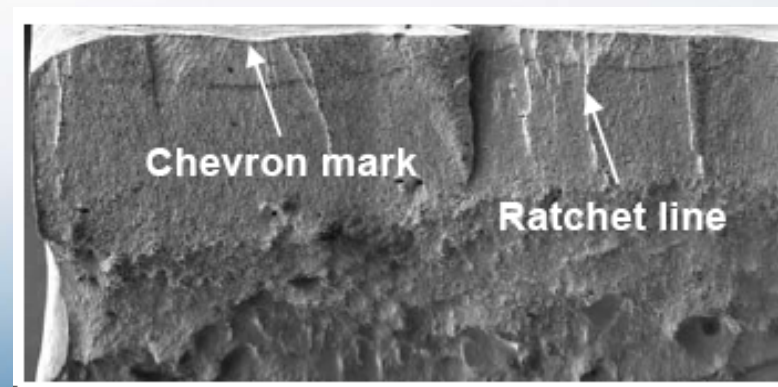
Fractography

Ripple styr sprickan

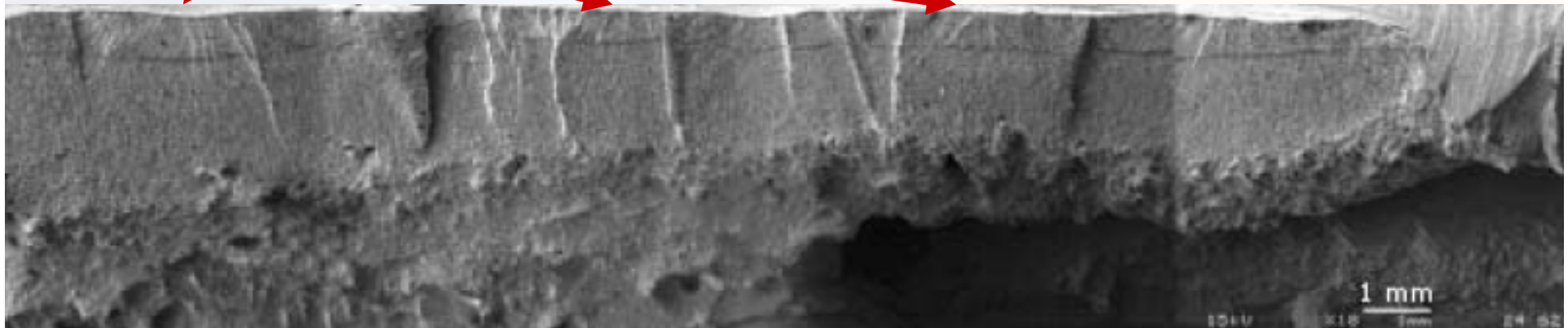
Spricka vid nedre tå

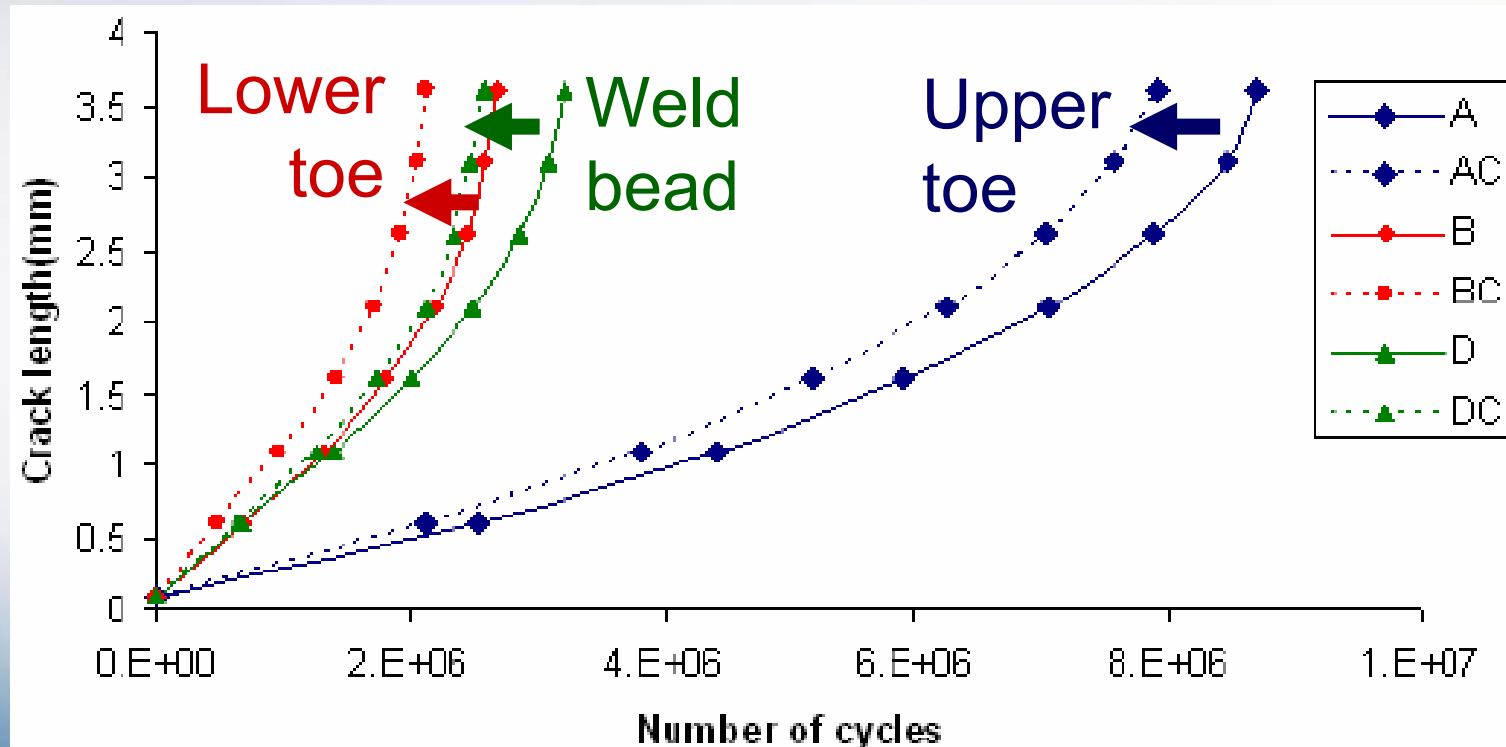
Brottytan längst svetsen

Sprickinitiering

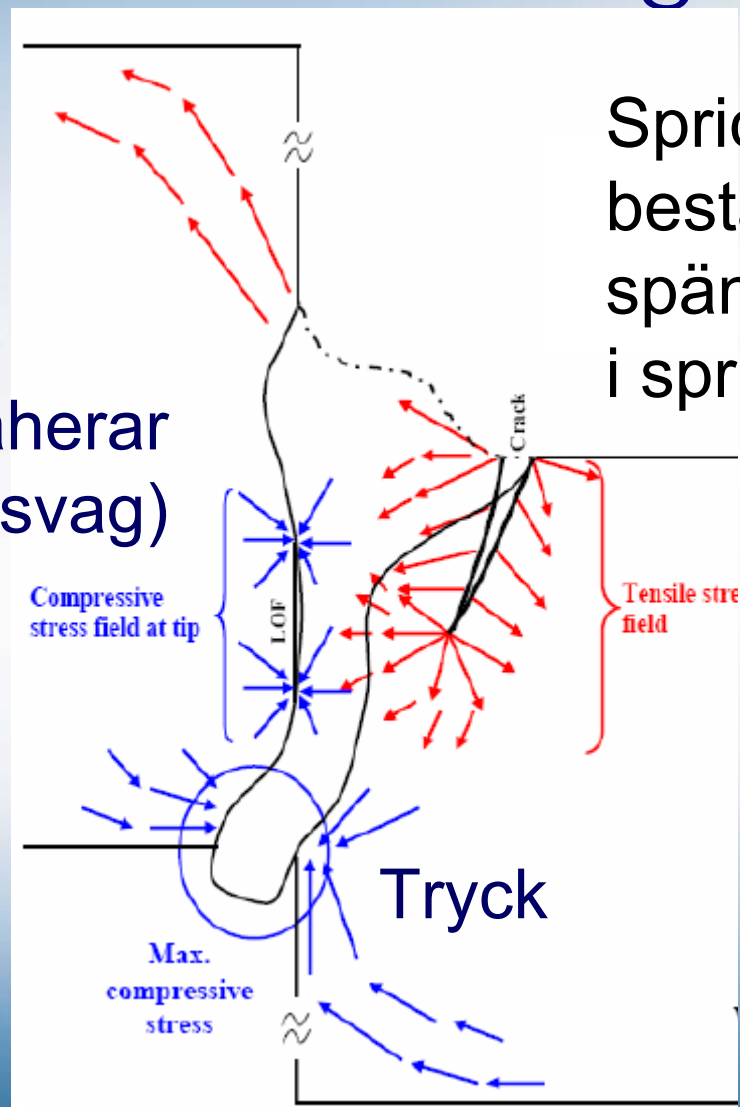
Utmattningslivstid (FEA); olika sprickstartpunkter, LOF

Livstid minskas här bara ~10-15% genom bindfel (LOF)

Illustrativ förklaring: sprickbildning

Bindfel attraherar
fältet (fast svag)

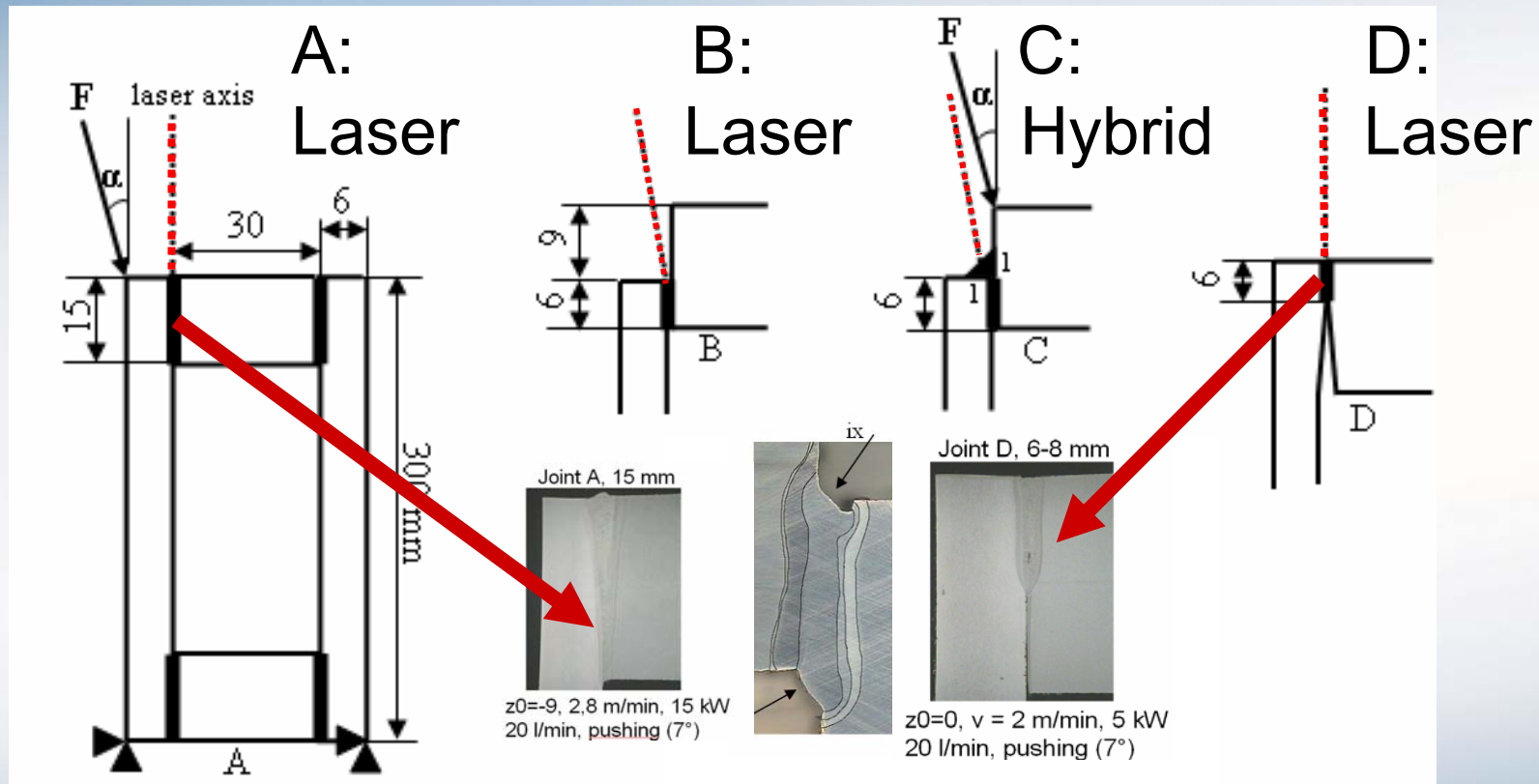
Sprickutbredning
bestämd genom
spänningsinriktning
i sprickspetsen

The northernmost University of Technology in Scandinavia
World-class research and education

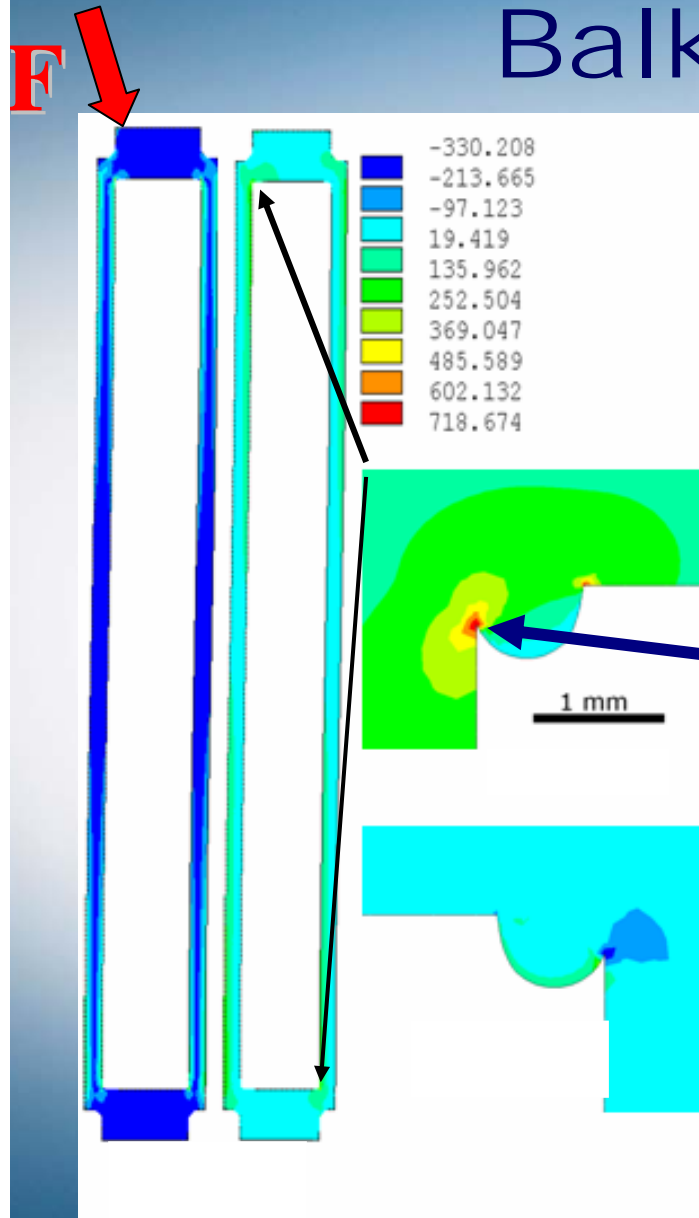
Fall rotsidan avgörande (under last)

Kranbalk: 4 fogtyper jämfört

- ❑ Balk, höghållfast stål, 4 möjliga fogtyper
- ❑ Förenklad last: 2D, 10° sned kraft i hörnen

Balktvärsnitt: FEA av spänningsfält

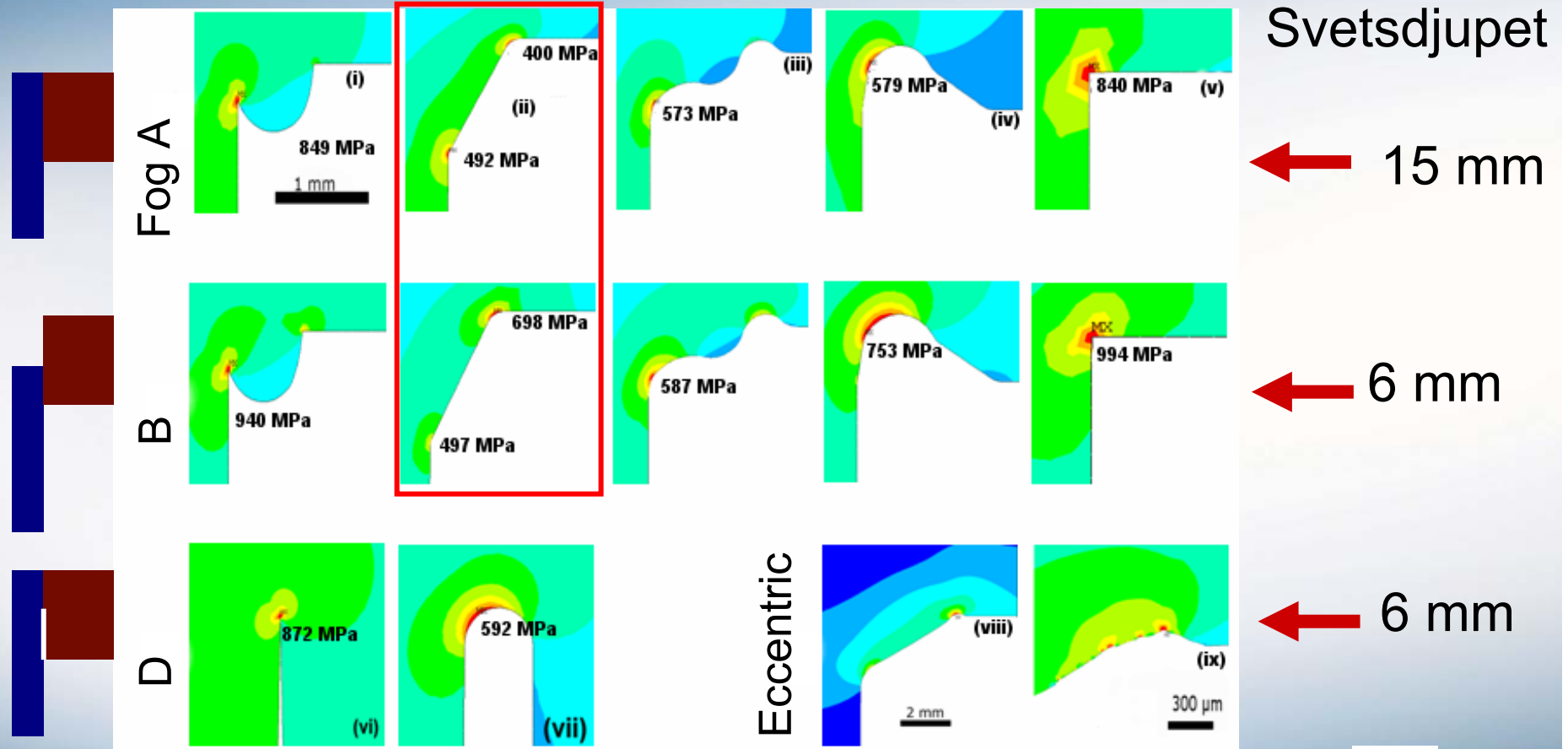
Vänster upp (och höger ner) roten:
dragspänning → kritisk för sprickning

Koncentration pga kortaste
“ankare” och skarp rot

Höger upp roten: tryckspänning →
okristiskt

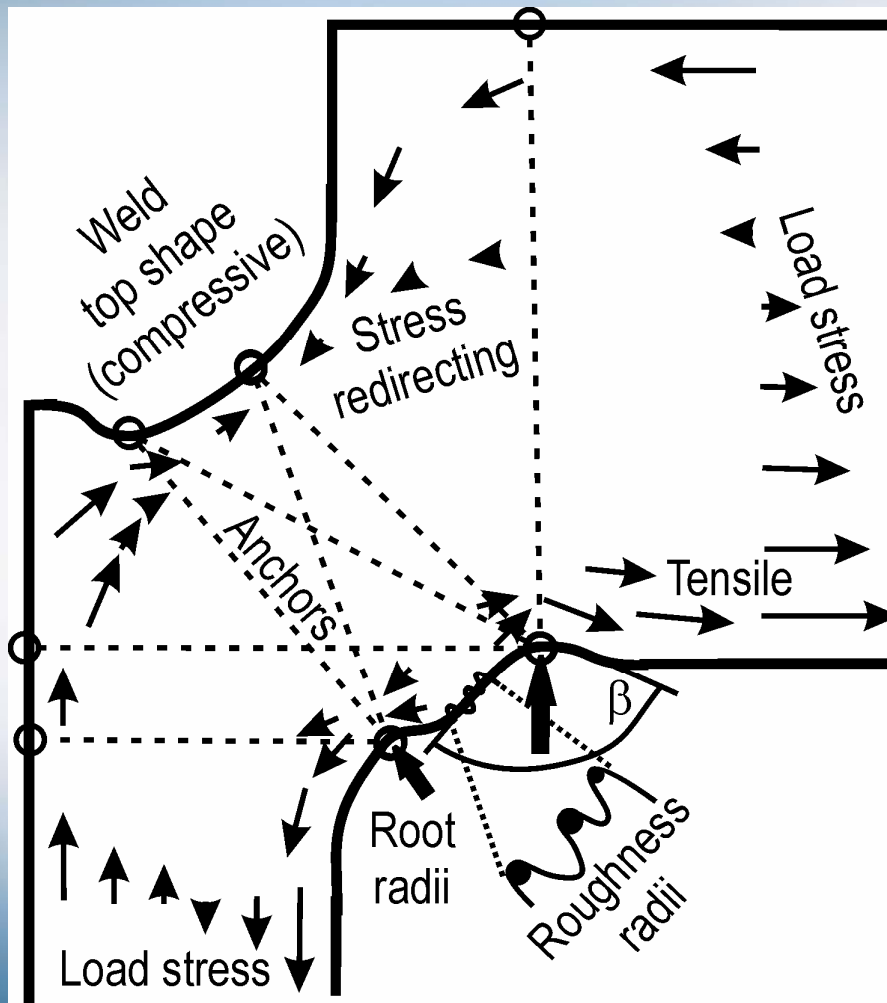
Topp också okritisk

Rotspänningsfält för olika fogar och rot

Kortaste "ankare" och minsta radie leder till hög spänningskoncentration

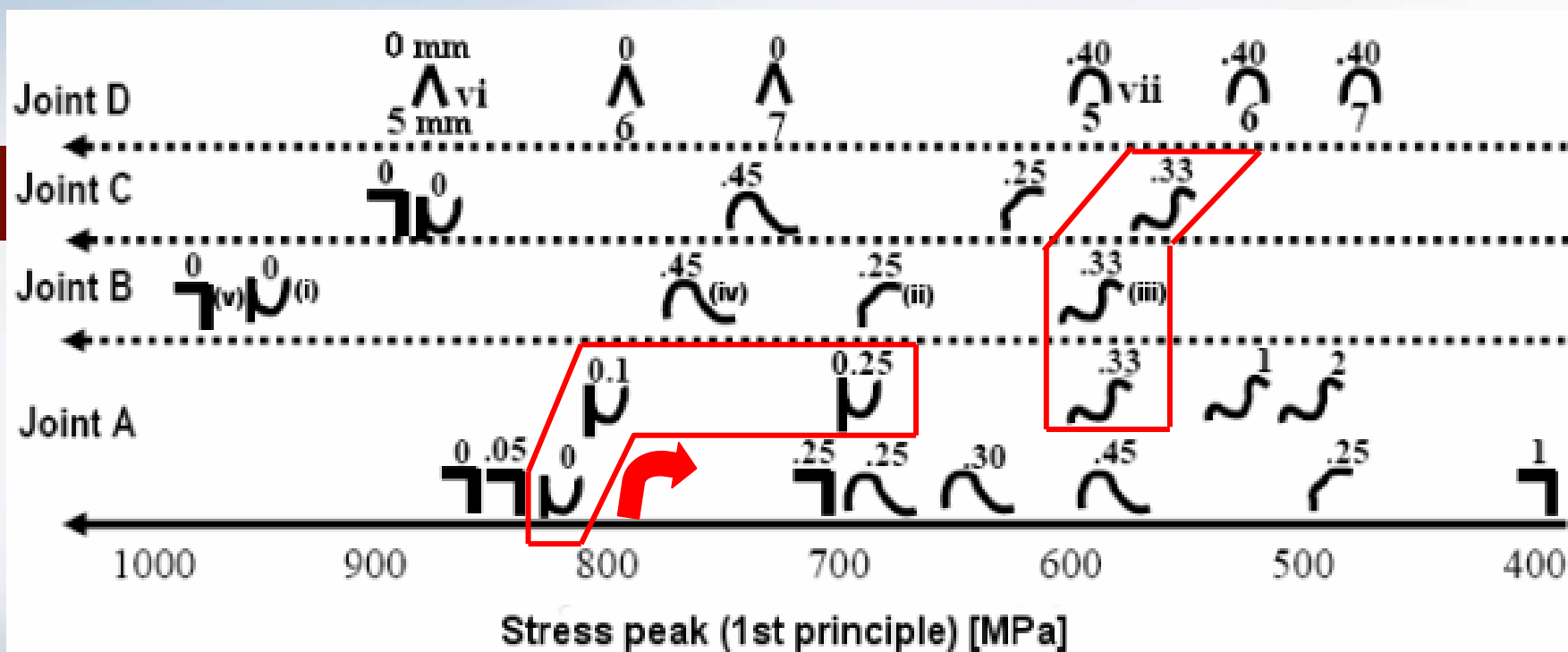
Illustrativ teori

Mekanismer som bidrar till spänningskoncentration:

- “Ankarlängd”
- Yt-/tå radie
- Öppningsvinkel
- Radie ytfinhet

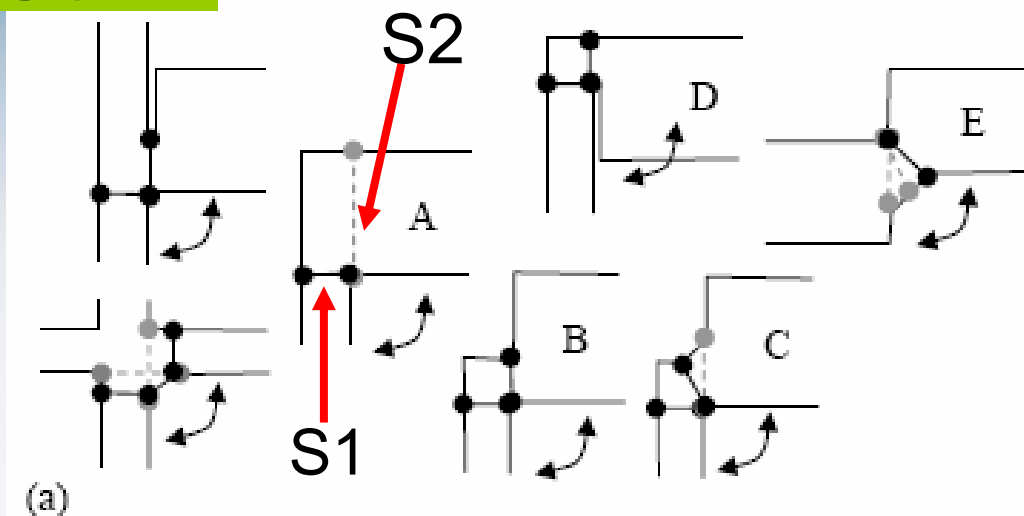
Illustrativt diagram: Spänningkoncentration per fog och ro

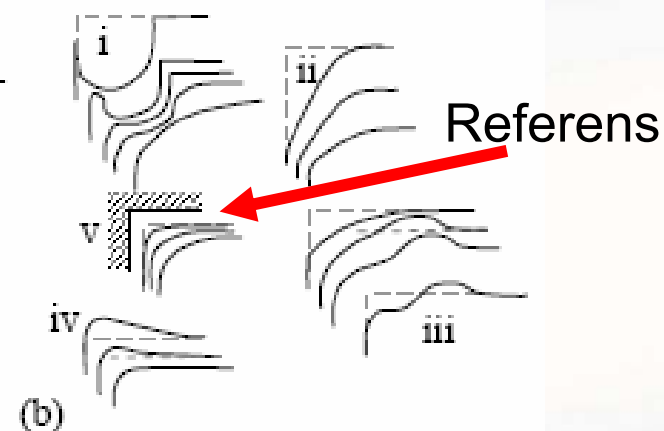
Rotövergång från skarp till jämn
minskar spänningskoncentrationen

Illustration av trender

Fogtyp

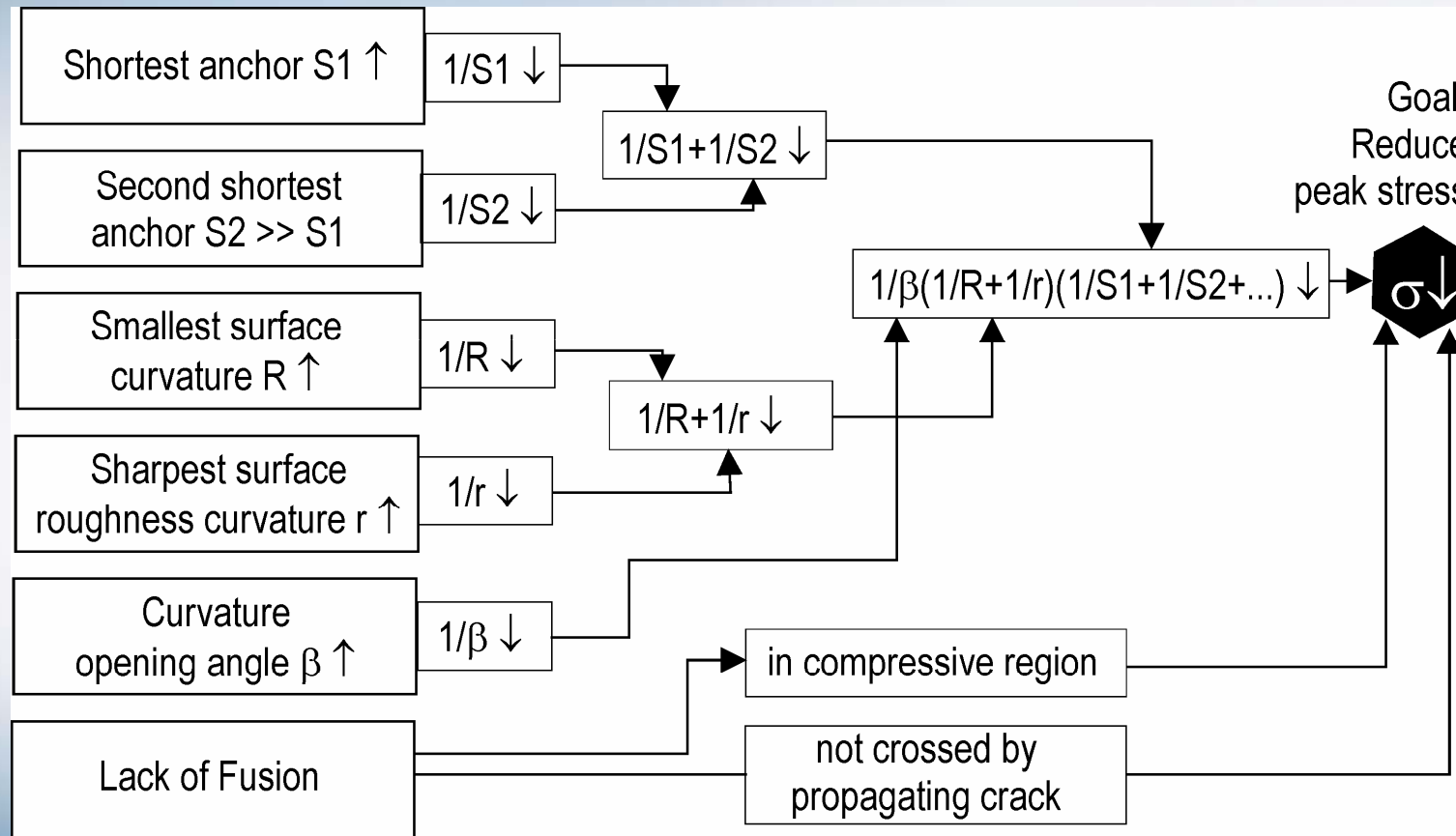
Rottyp

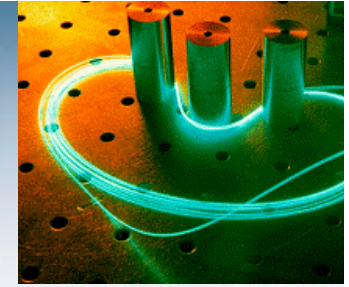
- ❑ Längden S2 av “sekundärankaret” bidrar väsentligt om den närmar sig längden av “primärankaret” S1
- ❑ Övergång från en rotkategori till en annan, om liknande
- ❑ “Ankarlängd”+rotradius+öppningsvinkel = spetsspänning

Ny dokumentation: Tuning Flow Chart (TFC)

Trender för att minska (“tune”)
spänningskoncentrationen
genom att ändra svetsgeometrin

Slutsatser

- Utmattningslast: max. spänning initierar sprickor
- Beroende på lastfall: topp- eller rotgeometri avgörande
- Hybridsvetsning (tråd) kan forma svetsens toppsida
- Rotsidan: liknande som autonom lasersvetsning
- Ställe med max. spänning: sprickinitiering
- Om tillåtet, förenkla från 3D till 2D-last
- Max. spänning: kombination $1/(\text{”ankare”} \times \text{radie})$
- Genom riktlinjer kan geometripåverkan bedömas
- Generalisering av regler oftast möjligt

**Game
over**